

بررسی روند پیشرفت بافت‌های مسکونی؛ منطقه مورد مطالعه: شهر تبریز

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۲

کد مقاله: ۳۵۲۷۵

سعید کریمی^{۱*}، علی صیادی^۲

چکیده

شهر تبریز از موقعیت جغرافیایی بسیار مناسبی به جهت قرارگیری بر سر راه ارتباطی ایران اروپا برخوردار است، این شهر با رشد چشمگیر جمعیت طی چند دهه اخیر روبه‌رو بوده و این رشد جمعیت همواره نیازمند تأمین مسکن بوده است. توسعه شهرها همواره نیاز به برنامه منظمی برای جلوگیری از آسیب به محیط‌زیست و دستیابی به توسعه پایدار دارند. در این پژوهش با استفاده از داده‌های ماهواره‌های لندست ۵ و ۸ وضعیت رشد ساختمان‌های شهر تبریز طی سال‌های ۱۹۹۱ الی ۲۰۲۱ مورد بررسی قرار گرفته است، بدین منظور ابتدا داده‌های ماهواره لندست در نرم‌افزار ENVI 5.3 تصحیح و پایش شده و با استفاده از شاخص NDBI رشد و پیشرفت بافت مسکونی در شهر تبریز مورد بررسی قرار گرفته است، در ادامه با استفاده از نرم‌افزار ARCGIS 10.8 خروجی به صورت نقشه تهیه گردیده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد در سال ۱۹۹۱ تمرکز ساختمان‌های شهر در مرکز شهر قرار گرفته بوده، در ادامه در سال ۲۰۰۰ افزایش ساختمان‌ها در مرکز شهر و همچنین پیشرفت ساختمان‌ها با فاصله از مرکز شهر مشخص گردیده است، همچنین در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۲۱ رشد چشمگیر ساختمان‌ها در تمام جهات به خصوص از غرب و شرق (مسیرهای ورودی و خروجی شهر) صورت گرفته است. لازم به ذکر است که در این پژوهش فضای بیشتری نسبت به شهر مورد بررسی قرار گرفته و تغییرات مناطق هم‌جوار این شهر نیز در تصاویر مشخص گردیده است.

واژگان کلیدی: توسعه شهری، شهر تبریز، NDBI، لندست، Gis.

۱- عضو هیئت علمی دانشکده محیط‌زیست پردیس دانشکده فنی دانشگاه تهران. (نویسنده مسئول) karimis@ut.ac.ir

۲- دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی محیط‌زیست دانشگاه تهران